

## ויגדלו הנערים

"וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שְׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהָלִים:  
וַיֵּאָהֵב יַצְוֶק אֶת עֲשׂוֹ כִּי צִיד בָּפִיו וְרִבְקָה אֲהָבָת אֶת יַעֲקֹב" (בראשית כה כז-כח)

### בראשית רבה פרשה סג סימן י

"ויגדלו הנערים" - רבי לוי אמר: משל להדם ועיצבונית<sup>1</sup> שהיו גדלים זה על גבי זה. וכיון שהגדילו והפריחו, זה נותן ריחו וזה חוחו. כך, כל י"ג שנה שניהם הולכים לבית הספר ושניהם באים מבית הספר. לאחר י"ג שנה, זה היה הולך לבתי מדרשות וזה היה הולך לבתי עבודת כוכבים. אמר ר' אלעזר: צריך אדם להיטפל לבנו עד י"ג שנה. מיכן ואילך צריך שיאמר: "ברוך שפטרני מעונשו של זה."<sup>2</sup>



### מדרש זוטא - שיר השירים (בובר) פרשה א סימן טו

"האדם הגדול בענקים" - האדם זה אדם הראשון. "הגדול" זה אברהם יצחק ויעקב שנקראו גדולים. באברהם כתיב: "וה' ברך את אדני מאד ויגדלו" (בראשית כד לה). ביצחק כתיב: "ויגדל האיש וילך הלוך וגדול" (בראשית כו יג). ביעקב כתיב: "ויגדלו הנערים" (בראשית כה כז-כח).<sup>3</sup> הרי יעקב ועשו. כשם שחל השם על יעקב, כך היה ראוי שיחול על עשו. עשו היה ראוי שיקרא יעקב ויעקב היה ראוי שיקרא עשו. עשו היה ראוי להעמיד מלכים ויעקב היה ראוי להעמיד כהנים. הברכות הראשונות ראויות לעשו והאחרונות ליעקב. לאה וזלפה ראויות לעשו ורחל ובלהה ראויות ליעקב. וניטלו ממנו כל המתנות האלו. מכר בכורתו ליעקב, מיד נאמר עליו: "הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד" (עובדיה א ב)<sup>4</sup>

### שבת שלום וחודש טוב

### מחלקי המים

- <sup>1</sup> שיח קוצני. ראה מילון אבן שושן. האם נתקלת פעם בשיח כזה? האם הוא דומה להדס בצעירותו?
- <sup>2</sup> מכאן רואים רבים מקור לגיל בר מצווה: "בן שלוש עשרה למצוות" (מצא את המקור). אבל במקבילה במדרש תנחומא, מדובר על גיל חמש עשרה: אמר ר' ברכיה הכהן אמר ר' לוי: שניהן הלכו לבית הספר, ושניהן שוין עד ט"ו שנה. למה היו דומים? להדס ועצמונית. כל זמן שהן קטנים אין אדם מפריש מזה לזה, משיגדלו זה מפיח ויהי טוב וזה מוציא קוציו. כך, כל ימים שהיו עשו ויעקב קטנים לא היה אדם מפריש ביניהם, משנתגדלו נתפרשו, מנין? שנאמר: ויגדלו הנערים". איזה גיל נראה לך נכון יותר, שלוש עשרה או חמש עשרה? ואולי שבע עשרה או שמונה עשרה כמו היום?
- <sup>3</sup> הדרשן מחפש פסוק שמראה שיעקב היה גדול, כמו אברהם ויצחק, אבל הפסוק היחידי שהוא מוצא הוא: "ויגדלו הנערים". אבל זה חל גם על עשו.
- <sup>4</sup> מה דעתך על הרעיון שבעצם יעקב ועשו היו צריכים להיות שווים. לא כמו ישמעאל ויצחק. למה זה לא קרה? איך אתה משווה את שני המדרשים האלה? האם יש כאן כבר הסבר מסוים לריב שנראה בעוד כמה שבועות של יוסף ואחיו?